

Najczęściej popełniane błędy w Ścieżce SMART

Nabór projektów B+R

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 PARP
Grupa PFR

TOP 8 najczęstszych błędów w projektach B+R

Ścieżka SMART to szansa dla Twojej firmy!

To wsparcie działalności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na projekty o charakterze badawczo-rozwojowym, tj. na prace B+R obejmujące realizację badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych albo tylko eksperymentalnych prac rozwojowych.

Ponadto możliwe jest wsparcie umiędzynarodowienia produktów i ochrony własności przemysłowej lub zdobywania, rozwoju, doskonalenia kompetencji pracowników lub kadry zarządzającej wnioskodawcy.

„Wniosek obowiązkowo powinien obejmować prace B+R, natomiast zadania dotyczące umiędzynarodowienia produktów i ochrony własności przemysłowej lub zdobywania, rozwoju, doskonalenia kompetencji pracowników lub kadry zarządzającej wnioskodawcy mają charakter fakultatywny.”

Dlaczego warto przeczytać?

W poprzednich naborach ponad 60% wniosków odpadło już na etapie oceny kryteriów obligatoryjnych. Najczęstsze błędy są popełniane w opisie prac B+R i wskaźnikach innowacyjności, udowodnieniu zdolności finansowej do realizacji projektu. Ten poradnik pomoże Ci je ominąć.

Chcesz zwiększyć szanse na dofinansowanie swojego projektu B+R w naborze Ścieżka SMART?

Ten poradnik pokazuje najczęstsze błędy popełniane przez przedsiębiorców w poprzednich naborach. Unikniesz ich, jeśli zastosujesz nasze wskazówki.

Błąd 1:

Potencjał do wdrożenia wyników projektu

Dotyczy 70–80% wniosków.

Projekt nie jest opłacalny (nierealny rynek, sprzedaż, koszty).

Przedsiębiorcy nie wykazują warunków wdrożenia, nie udowadniają prawidłowo praw do własności intelektualnej.

Jak uniknąć?

- Zbadaj rynek. Nie pisz „rynek jest duży”. Podaj konkretne liczby: wielkość grupy docelowej na Twój konkretny produkt/proces, bariery wejścia, zidentyfikowaną konkurencję i prognozowany udział w rynku. Jeżeli ze swoim produktem lub usługą celujesz w dany segment rynku to opisz to i scharakteryzuj go dodatkowo.
- Wykaż, że dokładne sprawdzenie baz patentowych i Twoje rozwiązanie nie narusza praw osób trzecich. Jeśli planujesz ochronę własnego rozwiązania – opisz strategię (patenty, wzory użytkowe, znaki towarowe, know-how).

- Opisz plan wdrożenia (terminy, kanały) – co się stanie po zakończeniu projektu. Czy masz (lub skąd weźmiesz) odpowiednie zasoby tj. obiekt, w którym wdrożenie nastąpi, środki na linię produkcyjną, sprzęt, zespół handlowy i marketing?
- Upewnij się, że prognozowane przychody ze sprzedaży produktu (lub oszczędności przy wdrożeniu innowacji w procesie biznesowym) nie są przeszacowane, są realne do osiągnięcia i spójne z kalkulacją ceny i kosztami operacyjnymi zawartymi w Modelu Finansowym (Zał. 5 do RWP).
- Upewnij się, że koszty są współmierne do przychodów, nie są zaniżone.

Rezultaty B+R muszą zostać wdrożone w ciągu 5 lat od zakończenia projektu (do własnej działalności lub sprzedane do wdrożenia w innym podmiocie) – udowodnij ich opłacalność i wpływ na biznes.

Błąd 2:

Brak charakteru badawczo-rozwojowego projektu

Dotyczy 60–70% wniosków.

Przedsiębiorcy opisują prace inżynierskie lub rutynowe usprawnienia procesów lub produktów jako prace B+R, co dyskwalifikuje wniosek.

Jak uniknąć?

- Opisz konkretny problem badawczy/technologiczny i metodę jego rozwiązania
NIE „usprawnimy linię produkcyjną”, lecz „*opracujemy nową technologię redukującą emisję o X% poprzez Y*”
- Upewnij się, że prace nie są codziennymi działaniami firmy.
- Zastosuj „kryterium nowości”: wykaż, że planowane prace prowadzą do zdobycia nowej wiedzy (badania przemysłowe) lub twórczego wykorzystania wiedzy do stworzenia prototypu (prace rozwojowe).
- Zapoznaj się z definicjami prac B+R w Kryteriach wyboru projektów PARP.

Badania przemysłowe – badania, o których mowa w [art. 2 pkt 85 rozporządzenia Komisji \(UE\) nr 651/2014](#).

Badania przemysłowe oznaczają badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług. Uwzględniają one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych.

Kluczowe aspekty badań przemysłowych (art. 2 pkt 85)

- ✓ **Cel:** Zdobycie nowej wiedzy i umiejętności technicznych/naukowych.
- ✓ **Zastosowanie:** Opracowanie nowych produktów, procesów lub usług lub znaczące ulepszenie już istniejących.
- ✓ **Zakres działań:**
 - tworzenie elementów systemów złożonych,
 - budowa prototypów w środowisku laboratoryjnym lub symulowanym,
 - wytwarzanie linii pilotażowych, gdy jest to konieczne do badań przemysłowych (szczególnie przy walidacji technologii ogólnych).

Przykłady badań przemysłowych:

- przygotowanie wieloskalowego i wielomodalnego modelu AI, który pozwoli na wsparcie projektowania badań klinicznych, tj. opracowanie, trenowanie i optymalizację zaawansowanych modeli predykcyjnych w kolejnych skalach biologicznych – co wiąże się z wysokim poziomem niepewności technologicznej oraz tworzeniem nowej wiedzy naukowej,
- opracowanie architektury multimodalnej cross-atencji SIMCA (Spatially-Informed Multimodal Cross-Attention) do integracji wiedzy geoprzestrzennej z LLM-ami;
- opracowanie wielowarstwowych próbek makiet oraz przeprowadzenie badań ich właściwości termicznych i charakterystyki spektralnej,
- zbadanie wpływu rodzaju spoiwa na właściwości funkcjonalne laminatu;
- opracowanie cyfrowego modelu automatyzacji wykonywania masterplanów oświetlenia.

Są to działania odrębne od eksperymentalnych prac rozwojowych.

Prace rozwojowe – eksperymentalne prace rozwojowe, o których mowa w [art. 2 pkt 86 rozporządzenia Komisji \(UE\) nr 651/2014](#).

Eksperymentalne prace rozwojowe – oznaczają zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług, w tym produktów, procesów lub usług cyfrowych, w dowolnej dziedzinie, dowolnej branży lub dowolnym sektorze (w tym między innymi w branżach i technologiach cyfrowych, takich jak obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, technologie blockchain, sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, duże zbiory danych i technologie związane z chmurą lub technologie przetwarzania brzegowego). Mogą one także obejmować np. czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów lub usług. Prace rozwojowe mogą obejmować opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Mogą obejmować opracowanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku, gdy prototyp lub projekt pilotażowy z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do demonstracji i walidacji. Eksperymentalne prace rozwojowe nie obejmują rutynowych lub okresowych zmian wprowadzanych do istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, usług oraz innych operacji w toku, nawet jeśli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Kluczowe aspekty prac rozwojowych (art. 2 pkt 85):

✓ **Cel:** Opracowanie nowych lub ulepszonych produktów, procesów, usług z wykorzystywaniem dostępnej aktualnie wiedzy i istniejących umiejętności.

✓ **Zakres działań:**

- łączenie istniejącej wiedzy w nowe rozwiązania,
- prototypy, demonstracje, projekty pilotażowe,
- testy w warunkach zbliżonych do rzeczywistych.

Przykłady prac rozwojowych:

- weryfikacja poszczególnych komponentów platformy satelitarnej, opracowanie i wytworzenie prototypu platformy satelitarnej,
- opracowanie wzorów graficznych kamuflażu wprowadzającego błąd optyczny oraz przebadanie ich pod kątem wykrywalności przez detektory AI,
- wykonanie prototypu systemu oświetlenia miejskiego uwzględniającego: model klasyfikacji przestrzeni miejskich, wymagania oświetleniowe, algorytmy przetwarzania i transformacji danych przestrzennych 2D/3D do formatu analitycznego oraz narzędzia do trójwymiarowych obliczeń fotometrycznych i optymalizacji rozsyłu światła.

To NIE są prace B+R:

- aplikacje IT na gotowych narzędziach,
- nowe funkcje w istniejących programach,
- strony internetowe z popularnych CMS-ów,
- standardowe kodowanie i testowanie,
- dopasowanie produktu bez nowej technologii,
- debugowanie (naprawa błędów).

Pamiętaj!

**Zwykłe usprawnienia
w produkcji lub firmie to
NIE są prace B+R!**

**Musisz pokazać konkretny problem naukowy/techniczny
oraz jak prace B+R go rozwiążą.**

Błąd 3:

Niska innowacyjność rezultatu prac B+R

Dotyczy ponad 60% wniosków.

Rezultaty nie wyróżniają się na rynku. Brakuje porównania z innymi najlepszymi dostępnymi rozwiązaniami.

Jak uniknąć?

- Udowodnij poziom innowacyjności co najmniej krajowy (dane rynkowe, patenty).
- Zadaj sobie pytanie: czy jako klient kupiłbyś ten produkt lub wykorzystał dany proces za skalkulowaną cenę? Uzasadnij swój wybór.
- Zdefiniuj jedną lub kilka mierzalnych parametrów technicznych, cech lub funkcjonalności świadczących o przewadze Twojego rozwiązania. Zestaw je z wartościami, które posiadają rozwiązania liderów rynkowych.

- Dokładnie zdefiniuj i zbadaj potrzeby grupy docelowej na Twój produkt/proces.
- Porównaj do najlepszych dostępnych na rynku produktów lub procesów.
- Rezultaty zadań badawczych opisuj mierzalnymi kamieniami milowymi – innowacyjne cechy produktu lub procesu muszą bezpośrednio wynikać z zaplanowanych prac badawczo-rozwojowych.

**Innowacyjność to przewaga nad istniejącymi rozwiązaniami
– pokaż to liczbami.**

Błąd 4:

Brak zdolności do finansowej realizacji projektu

Dotyczy około 60% wniosków.

Wnioskodawcy często nie wykazują, że posiadają bądź będą posiadać środki na pokrycie wkładu własnego (różnicy pomiędzy kosztami kwalifikowalnymi i dotacją+podatkiem VAT). Deklaracje są ogólnikowe i niespójne z załączonym Modelem finansowym. Nie są załączane dokumenty poświadczające finansowanie.

Jak uniknąć?

- Kwoty wkładu własnego we wniosku muszą być identyczne z danymi w arkuszu „Model finansowy” (Zał. 5 do Regulaminu wyboru projektów). Każda złotówka musi mieć pokrycie w opisie źródeł finansowania.
- Opisz, jakie przewidujesz źródła finansowania projektu (poza wnioskowanym dofinansowaniem).
- Jeśli wkład własny będzie finansowany środkami pieniężnymi pochodzącymi ze źródeł zewnętrznych, wskaż je konkretnie (kredyt, pożyczka, leasing).

Pamiętaj, że oprócz opisu źródeł finansowania w Modelu finansowym dla każdego ze wskazanych źródeł musisz przedstawić dokumenty (listę wymaganych dokumentów wskazano w załączniku 5 do RPW – Instrukcji wypełniania modelu finansowego).

Błąd 5:

Błędnie zdefiniowane wskaźniki rezultatu

Dotyczy około 45-65% wniosków.

Wskaźniki opisujące nowe cechy i funkcjonalności są często zbyt ogólne (np. „poprawa wydajności”), niemierzalne, nierealne do osiągnięcia lub brakuje dla nich punktu odniesienia w postaci danych rynkowych (bez bazy weryfikacyjnej).

Jak uniknąć?

- Podaj wartość bazową i docelową – wartości bazowe i docelowe muszą odnosić się do konkretnych parametrów technicznych lub funkcjonalnych i być porównane z parametrami dostępnych rozwiązań na rynku. Używaj konkretnych jednostek miary (np. kg, %, s, dB).
- Dla każdego wskaźnika opisz dokładnie, obiektywny sposób jego zmierzenia (np. „zgodnie z normą ISO X”, „”, „raport z badań niezależnej jednostki”, „karta charakterystyki produktu”, „specyfikacja produktu”).

- Opieraj się na niezależnych zewnętrznych testach, normach branżowych i certyfikatach, a nie na subiektywnych opiniach zespołu projektowego.
- Upewnij się, że docelowe wartości wskaźników bezpośrednio wynikają z sukcesu zaplanowanych prac badawczych i są potwierdzane w odpowiednich kamieniach milowych.

Wskaźnik bez opisu sposobu jego pomiaru jest dla eksperta nieweryfikowalny. Podaj konkretne narzędzia i metody testowe, którymi udowodnisz sukces projektu.

Błąd 6:

Niejasny plan prac B+R i błędne wydatki

Dotyczy 40-55% wniosków.

Przedsiębiorcy błędnie przypisują zadania do kategorii badań przemysłowych lub prac rozwojowych. Kamienie milowe określają opisowo zamiast podawać mierzalne parametry odnoszące się do zadania w projekcie. Źle kwalifikują wydatki – np. wliczają koszty budowy prototypu do kategorii „Dostawy (inne niż środki trwałe”).

Jak unikać?

- Upewnij się, że badania przemysłowe służą zdobyciu nowej wiedzy, a eksperymentalne prace rozwojowe – wykorzystaniu tej wiedzy do stworzenia innowacji. Nie „naciągaj” badań przemysłowych dla wyższej dotacji.
- Każdy etap (zadanie) musi kończyć się mierzalnym parametrem (np. „osiągnięcie czułości sensora na poziomie X”, a nie „zakończenie testów”). Kamień milowy musi być punktem decyzyjnym – jego nieosiągnięcie oznacza zatrzymanie projektu.

- Szczegółowo uzasadnij każdy wydatek. Dla każdego kosztu (kadra, aparatura, materiały) musisz opisać metodę szacowania (np. regulamin wynagradzania, oferty rynkowe, cenniki) oraz uzasadnić, dlaczego jest on niezbędny do wykonania danego zadania.
- Sprawdź, czy wydatki są spójne z opisem technicznym. Jeśli planujesz budowę prototypu, pamiętaj, że możesz kwalifikować odpisy amortyzacyjne od niego lub jego elementów wykorzystywanych w badaniach i pracach rozwojowych albo tylko pracach rozwojowych wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby prac B+R i jeśli spełniają definicję ewidencjonowanego środka trwałego.

Budżet musi być „przezroczysty”. Eksperti odrzucają wydatki, które nie mają jasnego przełożenia na zaplanowane zadania badawcze lub są zawyżone względem stawek rynkowych.

Błąd 7:

Brak potencjału realizacji projektu B+R

Dotyczy 20-40% wniosków.

Przedsiębiorcy często nie udowadniają, że dysponują odpowiednim zespołem, zasobami technicznymi lub zapleczem badawczym (WNIPI). Problemem jest też niewłaściwe planowanie współpracy z podwykonawcami.

Jak uniknąć?

- Opisz kluczową kadrę. Skup się na jej doświadczeniu w konkretnej dziedzinie B+R i określ wymiar czasu poświęcony na projekt (nie tylko etat, ale realne zaangażowanie).
- Wymień zasoby firmy: aparaturę badawczą, laboratoria i oprogramowanie niezbędne do realizacji zadań. Jeśli czegoś nie masz, opisz plan zakupu lub najmu/innej formy dysponowania.

- Jeśli podwykonawcy są już wybrani – podaj ich nazwy, uzasadnij wybór i opisz zakres prac. Jeśli ich nie masz – określ minimalne wymagania (standardy) dla przyszłych wykonawców.
- Nie zawieraj z podwykonawcami żadnych wiążących umów (poza warunkowymi) ani nie wpłacaj zaliczek przed złożeniem wniosku. Złamanie tej zasady skutkuje odrzuceniem wydatku, a nawet całego projektu.
- Jeśli nie wybrałeś jeszcze podwykonawcy, we wniosku musisz określić minimalne warunki (jakościowe i ilościowe) dla potencjalnych oferentów, które zapewnią realizację prac B+R.

Pokazuj, że masz siły i środki na realizację.

Posiadanie potencjału to nie tylko deklaracja. Musisz udowodnić, że kadra i zasoby techniczne realnie pozwalają na przeprowadzenie zaplanowanych badań.

Błąd 8:

Niezgodność z zasadami horyzontalnymi

Dotyczy 10-40% wniosków.

Wnioskodawcy często traktują ten punkt jako formalność, stosując ogólniki. Projekt musi jednak w sposób mierzalny wykazać zgodność z politykami unijnymi. Brak konkretów w tym zakresie to ryzyko odrzucenia wniosku na etapie oceny specyficznych kryteriów obowiązkowych.

Jak uniknąć?

- Nie pisz tylko, że „chronisz środowisko”. Wybierz konkretne Zasady Zrównoważonego Rozwoju (Model 6R) – rethink, refuse, reduce, reuse, repair, recycle) – i opisz ich realne zastosowanie w zadaniach B+R.
- Wykaż, że proces rekrutacji personelu projektu jest neutralny, a struktura zarządzania promuje równość kobiet i mężczyzn.

- Potwierdź, że w projekcie przestrzegasz Kartę Praw Podstawowych (np. ochrona danych, prywatność) oraz Konwencję o Prawach Osób Niepełnosprawnych (np. standard WCAG 2.1 w rozwiązaniach IT lub brak barier w laboratorium).
- Opisz, jak będziesz kontrolować przestrzeganie tych zasad na etapie realizacji prac B+R.

Twój projekt musi wspierać równość, środowisko i prawa człowieka.

Brak konkretów = ryzyko odrzucenia wniosku.

Przed złożeniem wniosku sprawdź...

- ☒ Czy prace B+R spełniają definicje badań przemysłowych/prac rozwojowych?
- ☒ Czy analiza rynku i opłacalności jest realistyczna (prognozy sprzedaży, koszty)?
- ☒ Czy wniosek jest zgodny z Regulaminem, Przewodnikiem kwalifikowalności i Instrukcją wypełniania wniosku?
- ☒ Czy wskaźniki i kamienie milowe są określone mierzalnie?
- ☒ Czy WSZYSTKIE dokumenty finansowe (promesy, umowy, wyciągi) są zebrane?
- ☒ Czy jest opisany zespół, zasoby i podwykonawców?
- ☒ Czy są uwzględnione zasady horyzontalne (zrównoważony rozwój, równość)?
- ☒ Czy są uwzględnione zasady horyzontalne (ekologia, równość)?

PARP – Wspieramy rozwój Twojej firmy!

Pamiętaj!

Aktualna dokumentacja znajduje się na [stronie naboru do Ścieżki SMART](#).

Warsztaty i webinary!

Zapraszamy na bezpłatne stacjonarne spotkania „**Warsztaty dla przedsiębiorców Ścieżka SMART. Jak skutecznie zdobyć dofinansowanie na projekty B+R?**” oraz webinary poświęcone Ścieżce SMART. Śledź zakładkę [Wydarzenia](#) – tam znajdziesz szczegóły i terminy. Nie przegap nagrań na [kanale PARP](#) na YouTube.

Sprawdź inne poradniki dotyczące Ścieżki SMART:

- [Jak prawidłowo wypełnić wniosek?](#)
- [Co zmieniło się w Ścieżce SMART?](#)

*Uwaga: Niniejszy materiał ma charakter wyłącznie informacyjny i uproszczony, a jego celem jest wskazanie najczęściej popełnianych błędów.

Szczegółowe i wiążące informacje znajdują się wyłącznie w oficjalnej dokumentacji programowej, do której należy się odwoływać na każdym etapie przygotowania i realizacji projektu (Regulamin wyboru projektów, załączniki i wytyczne).

Więcej informacji o ofercie PARP:

PARP

- **Infolinia PARP** czynna od poniedziałku do piątku
w godzinach 8:30-16:30: tel. 801 332 202, 22 574 07 07;
mail: info@parp.gov.pl

EEN

- **Enterprise Europe Network** – największa na świecie sieć
wspierająca MŚP w internacjonalizacji: tel. 22 432 77 02;
mail: een@parp.gov.pl

PFR

- **Infolinia Polskiego Funduszu Rozwoju**
22 703 43 00, 800 800 120

- **Portal Funduszy Europejskich**

- Materiały multimedialne takie jak filmy, instruktaże,
webinaria znajdują się **na kanale PARP YouTube**

- Biuletyn „**Twój Biznes**”

- Bądź na bieżąco i zapisz się do **Newslettera**
- Zapraszamy na naszą stronę internetową
www.parp.gov.pl

Wydawca

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

tel. 22 432 80 80

e-mail: biuro@parp.gov.pl

www.parp.gov.pl

© Copyright by **Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości**

Koordynacja (PARP): **Grażyna Czerwińska**

Teksty i redakcja: **Marta Woźniak**

Projekt graficzny i skład: **Marta Woźniak, Emilia Wójtowicz**

Zdjęcia: **Adobe Stock**

Warszawa, marzec 2026